

## UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 23 marca 2016 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi, XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie B. P. od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w Ł. z dnia 25 sierpnia 2014 roku, mocą którego zaliczono wnioskodawczynię do lekkiego stopienia niepełnosprawności.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

Z punktu widzenia biegłego diabetologa u wnioskodawczyni rozpoznaje się cukrzycę typu 2, a także gruczolaka nadnercza. Ponadto, wnioskodawczyni choruje też na nadciśnienie tętnicze oraz zaburzenia adaptacyjne. Mimo, iż w związku z powyższym, wnioskodawczyni wymaga odpowiedniego leczenia farmakologicznego, diety oraz zaplanowanego wysiłku fizycznego, brak jest podstaw do uznania jej niepełnosprawności w stopniu wyższym niż lekki. Cukrzyca, która występuje u wnioskodawczyni jest wyrównana i niepowikłana. Wnioskodawczyni nie wymaga też pomocy ze strony osób trzecich w czynnościach życia codziennego.

Z punktu neurologicznego, u wnioskodawczyni rozpoznaje się zmiany zwyrodnieniowo- dyskopatyczne odcinka lędźwiowego kręgosłupa z zespołem bólowym, zespół bólowy kręgosłupa szyjnego w przebiegu początkowych zmian zwyrodnieniowych bez objawów korzeniowych, nadciśnienie tętnicze, bóle i zawroty głowy prawdopodobnie naczyniopochodne. Mimo wyżej wymienionych schorzeń, wnioskodawczyni jest zdolna do pracy zgodnie z psychofizycznymi możliwościami, z wyłączeniem pracy na wysokości i przy maszynach w ruchu. Wymaga zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne ułatwiające funkcjonowanie zgodnie z zaleceniem lekarzy, natomiast nie wymaga korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, nie wymaga prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju. Wnioskodawczyni nie spełnia też przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.). W związku z powyższym, posiadane przez wnioskodawczynię schorzenia kwalifikują ją do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Wnioskodawczyni ma objawy zaburzeń dezadaptacyjnych, niemniej jednak jest ona zdolna do samodzielnej egzystencji. Wnioskodawczyni ma obniżoną sprawność psychiczną powodującą obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności osób o podobnych kwalifikacjach bez zaburzeń psychicznych. Istotny wpływ na stan jej zdrowia psychicznego i funkcjonowanie ma współistnienie licznych schorzeń somatycznych. Nie wymaga jednak korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, zamieszkiwania w osobnym pokoju, a wobec stanu psychicznego, w jakim się znajduje winna być zaliczona do osób o lekkim stopniu niepełnosprawności.

W zakresie laryngologicznym, u wnioskodawczyni rozpoznaje się upośledzenie słuchu typu mieszanego ucha lewego niewielkiego stopnia, subiektywne szумы uszne, zawroty głowy pochodzenia ośrodkowego, które to schorzenia kwalifikują ją do lekkiego stopnia niepełnosprawności. Wnioskodawczyni jest zdolna do pracy zgodnie z psychofizycznymi możliwościami, z wyłączeniem prac w hałasie stwarzającym ryzyko progresji niedosłuchu oraz (z uwagi na zawroty głowy) przy maszynach w ruchu i prac na wysokości. Ponadto jest ona zdolna do samodzielnej egzystencji i nie wymaga wsparcia innych osób w pełnieniu poszczególnych ról społecznych. Schorzenia natury laryngologicznej, na które cierpi wnioskodawczyni nie upośledzają w jej przypadku wydolności społecznej słuchu. Ponadto, nie ma ona problemów z komunikowaniem się z otoczeniem (sprawne prawe ucho). Nie wymaga aktualnie korzystania z aparatu słuchowego a występujące u niej zawroty głowy najprawdopodobniej mają podłoże neurologiczne.

Wnioskodawczyni cierpi nadciśnienie tętnicze, kontrolowane farmakologicznie. Poza tym, u wnioskodawczyni stwierdza się również otyłość. Z powodu posiadanych schorzeń natury kardiologicznej wnioskodawczyni nie wymaga

pomocy osób trzecich i kwalifikuje się do lekkiego stopnia niepełnosprawności. Występujące u wnioskodawczynie nadciśnienie tętnicze jest bowiem jedną z najczęstszych chorób populacji (jej rozpoznawalności i obecność rośnie wraz z wiekiem). W przypadku wnioskodawczynie choroba ta jest pod stałą kontrolą farmakologiczną, w związku z czym ma łagodny przebieg, z okresowymi skokami wartości ciśnienia tętniczego. Jednakowoż, można zminimalizować ryzyko wystąpienia ewentualnych skoków ciśnienia poprzez korektę leczenia. Wnioskodawczynie nie przechodziła zawału mięśnia sercowego, nie była kwalifikowana do inwazyjnych zabiegów kardiologicznych, ani nawet hospitalizowana. Nie można stwierdzić u wnioskodawczynie ewentualnych powikłań posiadanej choroby, ani też innych patologii układu krążenia, w tym uszkodzeń mięśnia sercowego, które uzasadniałyby stwierdzenie wyższego stopnia niepełnosprawności. Jednakowoż, z uwagi na posiadane przez wnioskodawczynię schorzenie, obciążona jest ona dużo większym ryzykiem kolejnych niekorzystnych zdarzeń sercowo-naczyniowych w stosunku do osób w podobnym wieku ale bez podobnej historii choroby.

W zakresie pulmonologii, u wnioskodawczynie rozpoznaje się zespół nakładania astma/ przewlekłą obturacyjną chorobę płuc o łagodnym przebiegu klinicznym, z dobrą reakcją na stosowane leki wziewne, bez cech obturacji w badaniach spirometrycznych lub z obturacją stopnia umiarkowanego z okresowymi zaostrzeniami infekcyjnymi, które są skutecznie leczone ambulatoryjnie i nie wymagają długotrwałej intensyfikacji leczenia. Schorzenia natury pulmonologicznej, które wnioskodawczynie obecnie posiada, naruszają sprawność jej organizmu w zakresie kwalifikującym się do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, opierając się na wydanych w sprawie opiniach biegłego diabetologa, psychiatry, pulmonologa, neurologa, biegłego z zakresu laryngologii i audiologii oraz kardiologa. Sąd w pełni uznał wartość dowodową opinii biegłych, dzieląc - jako przekonujące - wnioski wypływające z ich treści. W ocenie Sądu opinie te są rzetelne i nie zawierają braków. Zostały sporządzone zgodnie z wymaganiami fachowości i niezbędną wiedzą w zakresie stanowiącym ich przedmiot. Do wydania opinii biegli dysponowali- co też potwierdziła sama odwołująca się- dokumentacją lekarską wnioskodawczynie, a także dokonali badania wnioskodawczynie w zakresie swej specjalności. W ocenie Sądu opinie biegłych są nadto spójne, konsekwentne i logiczne i brak jest jakichkolwiek okoliczności pozwalających na ich zdyskredytowanie.

Zarzuty kierowane początkowo przez wnioskodawczynię do opinii biegłego diabetologa, psychiatry, neurologa, biegłego z zakresu laryngologii i audiologii oraz kardiologa nie podważyły w żadnym stopniu ich miarodajności. Wnioskodawczynie nie zgodziła się z wnioskami płynącymi z tych opinii, jednakże nie podniosła żadnych konkretnych zarzutów wobec przedmiotowych opinii. Wskazywała bowiem, iż stan jej zdrowia jest dużo gorszy, niż to stwierdzono w opiniach. Ponadto podnosiła, iż poszczególni biegli nie uwzględnili wszystkich schorzeń które posiada. Sąd zważył, że ocena stopnia niepełnosprawności wnioskodawczynie to jest zarówno ocena jej stanu zdrowia oraz niezdolności do pracy bądź ograniczonej zdolności do pracy (wyłącznie w warunkach pracy chronionej) nadto ewentualnej konieczności zapewnienia jej w celu pełnienia ról społecznych, czasowej albo częściowej pomocy innym osobom, wymaga wiadomości specjalnych i musi znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłych, nie zaś tylko subiektywnym odczuciu zainteresowanej rozstrzygnięciem strony. Dla obalenia twierdzeń biegłego specjalisty nie wystarcza zaś przeświadczenie strony, iż fakty wyglądają inaczej, lecz koniecznym jest również rzeczowe wykazanie, iż wystawiona przez biegłego opinia jest niespójna bądź merytorycznie błędna. Sąd podkreślił również, iż poszczególni biegli wypowiedzieli się w przedmiocie posiadanych przez wnioskodawczynię schorzeń, w zakresie swojej specjalności. Zdaniem Sądu trudno jest bowiem oczekiwać, że przykładowo biegły kardiolog będzie posiadał specjalistyczną wiedzę w zakresie schorzeń z dziedziny psychiatrii, w związku z czym będzie w pełni kompetentny by się w tym przedmiocie merytorycznie wypowiedzieć. Niemniej jednak w sprawie opiniowali biegli, posiadający specjalistyczną wiedzę w zakresie wszystkich schorzeń posiadanych przez wnioskodawczynię, dlatego też jej zarzut stał się bezpodstawny w toku sprawy. Ponadto, wnioskodawczynie ostatecznie nie zgłaszała zastrzeżeń do opinii wyżej wymienionych biegłych (k. 116). W świetle powyższego Sąd Rejonowy uznał opinie biegłych za w pełni wiarygodne i wyczerpujące, zwłaszcza że nie zostały w żaden sposób podważone przez wnioskodawczynię.

Zastrzeżenie kierowane do opinii biegłego pulmonologa również nie przekonały Sądu co do braku trafności wniosków zawartych w jego opinii. Sąd uznał opinię biegłego pulmonologa za wiarygodną i wyjaśniającą wszystkie okoliczności niezbędne do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Wnioskodawczyni, poza nie zgodzeniem się konkluzją przedmiotowej opinii, nie podważyła skutecznie spójności i rzetelności wniosków lekarza specjalisty. Z tych też względów w ocenie Sądu brak postaw do przyjęcia, iż uzyskane od biegłego pulmonologa wiadomości specjalne, nie były wystarczające do merytorycznego i prawidłowego rozstrzygnięcia.

Pomimo tego, iż odwołująca się w dalszym ciągu nie zgadzała się z oceną stopnia niepełnosprawności, Sąd nie znalazł podstaw do powoływania kolejnych biegłych, uznając, iż nie wniosłoby to do sprawy już niczego nowego. Dowód z opinii biegłego ma bowiem szczególny charakter - korzysta się z niego w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych. Do dowodów tych nie mogą, więc mieć zastosowania wszystkie zasady o prowadzeniu dowodów a w szczególności art. 217 § 1 k.p.c. W konsekwencji nie można przyjąć, że Sąd obowiązany jest dopuścić dowód z kolejnych biegłych w każdym wypadku, gdy opinia złożona jest niekorzystna dla strony. W świetle art. 286 k.p.c. sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dalszych biegłych lub z opinii instytutu, gdy zachodzi tego potrzeba, a więc wówczas, gdy opinia złożona już do sprawy zawiera istotne braki, względnie też nie wyjaśnia istotnych okoliczności (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 1974 II CR 817/73 nie publ). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem SN potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii. Niezadowolenie strony z opinii biegłego nie uzasadnia powołania innego biegłego (zob. wyrok SN z dnia 5 czerwca 2002 roku I CR 562/74 LEX nr 7607).

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, iż odwołanie wnioskodawczyni w zakresie ustalenia wyższego stopnia niepełnosprawności nie zasługuje na uwzględnienie.

Kryteria zaliczania do poszczególnych stopni niepełnosprawności określa ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 t.j.). Zgodnie z art. 1 § 1 ustawa ma zastosowanie do osób niepełnosprawnych, tj. osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności o których mowa w art. 3 tej ustawy, bądź orzeczeniem o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów, bądź orzeczeniem o niepełnosprawności wydanym przed 16 rokiem życia. W art. 3 ustawy ustala się natomiast trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki.

Zgodnie z art. 4 ust. 3 ww. ustawy, do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Stosownie do brzmienia art. 4 ust. 2 ustawy, do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji (art. 4 ust. 1).

W orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności, poza ustalonym stopniem wskazuje się także symbol przyczyny niepełnosprawności, okres na jaki orzeczono stopień, datę lub okres powstania niepełnosprawności, datę lub okres powstania ustalonego stopnia niepełnosprawności oraz wskazania, o których mowa w art. 6b ust. 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Wskazania te dotyczą w szczególności: odpowiedniego zatrudnienia uwzględniającego psychofizyczne możliwości danej osoby; szkolenia, w tym specjalistycznego; zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej; uczestnictwa w terapii zajęciowej;

konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby; korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki; konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, ze zm.).

Standardy w zakresie kwalifikowania do lekkiego, umiarkowanego i znacznego stopnia niepełnosprawności określają § 29-31 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. z 2003 r., Nr 139, poz. 1328).

Standardy w zakresie kwalifikowania do znacznego stopnia niepełnosprawności zawierają kryteria określające skutki naruszenia sprawności organizmu powodujące niezdolność do pracy (całkowitą niezdolność do wykonywania pracy zarobkowej z powodu fizycznego, psychicznego lub umysłowego naruszenia sprawności organizmu); konieczność sprawowania opieki (całkowitą zależność osoby od otoczenia, polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem); konieczność udzielania pomocy, w tym również w pełnieniu ról społecznych (zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych). Przez długotrwałą opiekę i pomoc w pełnieniu ról społecznych rozumie się konieczność jej sprawowania przez okres powyżej 12 miesięcy (§ 29).

Przy kwalifikowaniu do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności uwzględnia się naruszenie sprawności organizmu powodujące częściową lub czasową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza konieczność udzielenia pomocy w okresach wynikających ze stanu zdrowia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych (§ 30).

Przy zaliczaniu do lekkiego stopnia niepełnosprawności uwzględnia się zaś naruszoną sprawności organizmu powodującą istotne obniżenie zdolności do wykonywania pracy, co oznacza naruszoną sprawność organizmu powodującą ograniczenia w wykonywaniu pracy zarobkowej znacznie obniżające wydajność pracy na danym stanowisku w porównaniu do wydajności, jaką wykazują osoby o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, ograniczenia w pełnieniu ról społecznych, co oznacza trudności doświadczane przez osobę zainteresowaną w relacjach z otoczeniem i środowiskiem według przyjętych norm społecznych, jako skutek naruszonej sprawności organizmu. Przy tym możliwość kompensacji ograniczeń oznacza wyrównywanie dysfunkcji organizmu spowodowanej utratą lub chorobą narządu odpowiednio przez przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Z ustaleń poczynionych przez Sąd Rejonowy na podstawie materiału dowodowego, a w szczególności wydanych w sprawie pisemnych opinii biegłych specjalistów, jednoznacznie wynika, iż brak jest podstaw do zmiany zaskarżonego orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w Ł. w zakresie ustalenia stopnia niepełnosprawności. Rozpoznane u wnioskodawczyni schorzenia czynią z niej osobę o lekkim stopniu niepełnosprawności. Stan zdrowia wnioskodawczyni nie pozwala zakwalifikować jej - w świetle powołanych kryteriów - do osób niepełnosprawnych o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Według Sądu sam stan chorobowy nie daje podstaw do orzeczenia umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, albowiem wnioskodawczyni nie wymaga stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób, jest zdolna do samodzielnego zaspokajania potrzeb życiowych. Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza bowiem naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które

uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację, czego też nie stwierdzono w przypadku wnioskodawczyni. Ponadto, stan jej zdrowia umożliwia wykonywanie przez nią pracy zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami, z wyłączeniem prac ciężkich fizycznie, na wysokości, przy maszynach w ruchu, o czym też była mowa w zaskarżonym orzeczeniu. Wnioskodawczyni jest w stanie podjąć i wykonywać pracę lekką fizycznie na otwartym rynku pracy. Mając powyższe na uwadze, w tym podzielać w pełni wnioski zawarte w opiniach biegłych, Sąd meriti doszedł do przekonania, że występujące u wnioskodawczyni schorzenia ograniczają funkcje jej organizmu i naruszają jego sprawność, jednakże w znaczeniu określonym przy lekkim stopniu niepełnosprawności.

Mając powyższe na uwadze, Sąd - na podstawie art. 477<sup>14</sup> § 1 k.p.c. – oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego orzeczenia złożyła wnioskodawczyni podnosząc, że nie zgadza się z orzeczeniem Sądu I instancji, ponieważ jej stan zdrowia nie uległ poprawie a wręcz przeciwnie pogorszył się. Przez 11 lat była zaliczona do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Od niedawna doszły jeszcze dwa nowe schorzenia tj. depresja oraz przewlekłe obturacyjne zapalenie płuc. W związku z tym nie mógł jej stan zdrowia się polepszyć. Zatem orzeczenie zaliczające wnioskodawczynię do lekkiego stopnia niepełnosprawności jest krzywdzące.

Ponadto skarżąca wniosła o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków tj. P. T., M. K. i B. B. na okoliczność jej stanu zdrowia oraz potrzeby korzystania z pomocy osób trzecich.

W dniu 8 sierpnia 2016 roku apelację złożył pełnomocnik wnioskodawczyni zaskarżając wyrok w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721 t.j.) poprzez jego niezastosowanie, wskutek błędnego przyjęcia przez Sąd I instancji, że nie zachodzą przesłanki do uznania Powódki za niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym, podczas gdy w istocie Powódka pozostaje osobą z naruszoną sprawnością organizmu, zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej, a więc spełnia ustawowe przesłanki konieczne dla orzeczenia ww. stopnia umiarkowanego;
2. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. § 30 w zw. z § 32 rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. z 2003 r., Nr 139, poz. 1328) poprzez jego niezastosowanie, wskutek błędnego przyjęcia przez Sąd I instancji, że nie zachodzą przesłanki do uznania Powódki za niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym, podczas gdy w istocie Powódka wykazuje zapotrzebowanie na pomoc w pełnieniu ról społecznych, o jakim mowa w przepisie (w szczególności ze względu na problemy ze słuchem, co podkreślała w swoich wcześniejszych pismach);
3. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zgromadzonych w sprawie dowodów mającą wpływ na wynik sprawy, tj. dowodów z opinii biegłych lekarzy (diabetologa, neurologa, psychiatry, laryngologa, kardiologa, pulmonologa) poprzez przyjęcie, że w oparciu o rzeczony opinie wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia zostały dostatecznie wyjaśnione, podczas gdy przedmiotowe opinie wykazują nieścisłości i braki, nakazujące poddać w wątpliwość ich miarodajność co do rzeczywistego stopnia niepełnosprawności Powódki.

Mając powyższe na uwadze skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji, względnie - w razie uznania przez tut. Sąd, że uchybienia proceduralne nie uzasadniają takiego przekazania - o zmianę (po przeprowadzeniu uzupełniającego postępowania dowodowego) zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie, że Powódka dotknięta jest niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym oraz o zasądzenie na rzecz Powódki od Pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, przed Sądem II instancji, według norm przepisanych; w przypadku oddalenia apelacji - o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej Powódce z urzędu i oświadczam, że koszty te nie zostały zapłacone w całości ani w części.

Ponadto skarżący wniósł o dopuszczenie przez tut. Sąd następujących wniosków dowodowych w postępowaniu apelacyjnym:

- dowodu z dokumentu w postaci zaświadczenia ZUS wskazanego przez Powódkę w apelacji na okoliczność starania się przez Powódkę o skierowanie do sanatorium;
- dowodu z dokumentu w postaci poprzedniego orzeczenia o niepełnosprawności Powódki na okoliczność posiadania przez nią umiarkowanego stopnia niepełnosprawności w poprzednich latach;
- dowodu z pisemnej opinii biegłych sądowych lekarzy: diabetologa, neurologa, psychiatry, laryngologa, kardiologa, pulmonologa (innych niż w I instancji) na okoliczność identyczną jak w postanowieniu Sądu I Instancji z dnia 9 października 2014 roku;
- dowodu z zeznań świadków wskazanych przez Powódkę w apelacji, tj P. T., M. K. i B. B. na okoliczność stanu zdrowia fizycznego i psychicznego Powódki oraz konieczności korzystania przez nią z pomocy innych osób w codziennej egzystencji;
- dowodu z przesłuchania stron (z ograniczeniem do strony Powodowej) na okoliczność stanu zdrowia fizycznego i psychicznego Powódki oraz konieczności korzystania przez nią z pomocy innych osób w codziennej egzystencji;

Postanowieniem z dnia 9 sierpnia 2016 roku Sąd Okręgowy oddalił wnioski dowodowe pełnomocnika wnioskodawczyni o dopuszczenie dowodu z pisemnej opinii biegłych sądowych, zeznań świadków i przesłuchania stron.

### ***Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje.***

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji wydał trafne orzeczenie, znajdujące oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym i obowiązujących przepisach prawa.

Wbrew twierdzeniom apelacji, Sąd drugiej instancji nie dopatrył się w postępowaniu pierwszoinstancyjnym naruszenia przepisów prawa materialnego czy przepisów postępowania, skutkujących koniecznością zmiany zaskarżonego wyroku.

Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów, według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Z kolei art. 278 § 1 k.p.c. stanowi, iż dopuszczenie dowodu z opinii biegłego następuje w wypadkach, gdy dla rozstrzygnięcia sprawy wymagane są wiadomości „specjalne”. Dopuszczenie dowodu z opinii biegłego następuje więc wówczas, gdy dla rozstrzygnięcia sprawy potrzebne są wiadomości, wykraczająca poza zakres wiadomości przeciętnej osoby posiadającej ogólne wykształcenie. Wobec tego biegłym może być jedynie osoba, która posiada wskazane wiadomości potrzebne do wydania opinii i daje rękojmię należytego wykonania czynności biegłego.

W ramach przyznanej swobody w ocenie dowodów – art. 233 k.p.c., sąd I instancji powinien zbadać wiarygodność i moc dowodu z opinii biegłego sądowego dokonując oceny tego dowodu według własnego przekonania i na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału (wyrok SN z 2003-10-30 IV CK 138/02 L.). Niemniej jednak polemika z opinią biegłego nie uzasadnia zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (wyrok SN z 2002-01-09 II UKN 708/00 L.). Dla obalenia twierdzeń biegłego specjalisty nie wystarcza bowiem przeświadczenie strony, iż fakty wyglądają inaczej, lecz koniecznym jest również rzeczowe wykazanie, iż wystawiona przez biegłego opinia jest niespójna bądź merytorycznie błędna.

Dowód z opinii biegłych jest przeprowadzony prawidłowo, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania, a tylko brak w opinii fachowego uzasadnienia wniosków końcowych, uniemożliwia prawidłową ocenę jej mocy dowodowej (wyrok SN z 2000-06-30 II UKN 617/99 OSNAPiUS 2002/1/26).

Zdaniem Sądu II instancji niewątpliwe jest, że ocena stopnia niepełnosprawności wnioskodawczynie to jest ocena jej stanu zdrowia oraz niezdolności do pracy bądź ograniczonej zdolności do pracy (wyłącznie w warunkach pracy chronionej) nadto ewentualnej konieczności zapewnienia jej w celu pełnienia ról społecznych, częściowej albo czasowej pomocy innym osobom, wymaga wiadomości specjalnych i musi znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłego, nie zaś tylko w subiektywnym odczuciu zainteresowanej rozstrzygnięciem strony.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy uczynił podstawą swego rozstrzygnięcia opinie biegłego lekarza: diabetologa, neurologa, psychiatry, laryngologa, kardiologa i pulmonologa. Wskazani biegli w oparciu o dokumentację medyczną zgromadzoną w sprawie oraz przedmiotowe badanie wnioskodawczynie zgodnie stwierdzili, iż ze względu na stan zdrowia – posiadane liczne schorzenia - powódkę cechuje lekki stopień niepełnosprawności. Biegli wskazali, iż wnioskodawczynie jest osobą o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną - a zatem spełniająca standardy kwalifikujące ją do lekkiego stopnia niepełnosprawności zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2003 r., Nr 139, poz. 1328). Wobec powyższego, wbrew zarzutom apelacji, wnioskodawczynie nie spełnia przesłanek kwalifikujących ją do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Z przedłożonych opinii wynika bowiem, iż wnioskodawczynie wymaga zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne ułatwiające funkcjonowanie zgodnie z zaleceniem lekarzy, natomiast nie wymaga korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, nie wymaga prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju. Nie wymaga aktualnie korzystania z aparatu słuchowego a występujące u niej zawroty głowy najprawdopodobniej mają podłoże neurologiczne. Biegli uznali, iż dolegliwości na które cierpi wnioskodawczynie niewątpliwie utrudniają codzienne funkcjonowanie, ale nie powodują niezdolności do pracy albo zdolności do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej.

Uznać zatem należy, że w rozpoznawanej sprawie biegli w sposób logiczny i przekonujący uzasadnili swoje stanowisko wyraźnie stwierdzając, iż u B. P. występuje lekki stopień niepełnosprawności. Skarżąca w apelacji nie przedstawiła żadnych merytorycznych zarzutów, które skutecznie podważałyby wskazane powyżej ustalenia lekarskie. Zauważyć należy, iż biegli bezpośrednio odnieśli się do rozpoznanych u wnioskodawczynie schorzeń i szczegółowo, spójnie oraz logicznie przedstawili wnioski końcowe. Powyższe świadczy o tym, że wnioskodawczynie jedynie w sposób subiektywny - odmiennie niż biegli specjaliści ocenia swój stan zdrowia, a to w ocenie Sądu Okręgowego nie daje jednak podstaw do ustalenia umiarkowanego stopnia jego niepełnosprawności. Również zarzuty podniesione w apelacji złożonej przez pełnomocnika wnioskodawczynie nie zawierają uzasadnionych podstaw do wzruszenia rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego. Wprawdzie zgodzić się należy ze skarżącym, że w opiniach biegłych są pewne nieścisłości czy braki (np. co do kwestii pracy wnioskodawczynie, wypalanej ilości papierosów, zmiany leków na cukrzycę), ale nie są one na tyle istotne, aby mogły mieć wpływ na wynik niniejszego postępowania. Zauważyć należy, że biegli bezpośrednio odnieśli się do rozpoznanych u wnioskodawczynie schorzeń i w sposób jasny uzasadnili dlaczego B. P. może być zaliczona jedynie do lekkiego stopnia niepełnosprawności. W związku z tym brak jest podstaw do podważenia opinii wskazanych biegłych.

W ocenie Sądu Okręgowego, brak jest zatem jakichkolwiek podstaw do kwestionowania wniosków Sądu Rejonowego opartych na opiniach powołanych biegłych i stwierdzenia, iż nie odzwierciedlały one stanu zdrowia wnioskodawczynie oraz jej zdolności do podjęcia pracy i samodzielnej egzystencji. Wskazać należy, iż Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy

przeprowadził postępowanie. Rozważył cały zebrany w sprawie materiał dowodowy i na jego podstawie trafnie wywiódł, iż wnioskodawczyni jest osobą niepełnosprawną w stopniu lekkim, nie zaś umiarkowanym. Natomiast twierdzenia skarżącego, poparte tylko i wyłącznie jego subiektywnym stanowiskiem, iż okoliczności dotyczące stanu zdrowia wnioskodawczyni wyglądały inaczej, jako bezzasadna polemika z opiniami biegłych nie mogły przynieść spodziewanego przez skarżącego skutku procesowego.

Nie zasługiwały na uwzględnienie również wnioski dowodowe zgłoszone na etapie postępowania apelacyjnego.

Przed wszystkim brak było podstaw do ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego poprzez dopuszczenie dowodu z opinii innych biegłych tych samych specjalności co wydawali opinie w sprawie.

Podkreślić należy, iż żądanie ponowienia lub uzupełnienia dowodu z opinii biegłych jest bezpodstawne, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania (wyrok SN z 1999-10-20 II UKN 158/99 OSNAPiUS 2001/2/51). Samo niezadowolenie strony z oceny przedstawionej przez biegłych nie uzasadnia bowiem potrzeby dopuszczenia przez sąd dowodu z opinii innych biegłych (wyr. SN z 6.10.2009 r., II UK 47/09, L.). Natomiast dostateczne wyjaśnienie okoliczności spornych w sprawie nie jest równoznaczne z uzyskaniem dowodu korzystnego dla strony niezadowolonej z faktów wynikających z dowodów dotychczas przeprowadzonych (wyrok SN z 28 lutego 2001 roku, II UKN 233/00 L.). Zwraca na to także uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z 8 lipca 1999 roku, II UKN 37/99 OSNAPiUS 2000/20/741 wskazując, że sąd nie jest obowiązany do uwzględniania kolejnych wniosków dowodowych strony tak długo, aż udowodni ona korzystną dla siebie tezę i pomija je od momentu dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności sprawy (art. 217 § 2 k.p.c.).

W niniejszej sprawie – jak już podkreślono powyżej – wszystkie złożone w sprawie opinie biegłych lekarzy, w zakresie oceny stanu zdrowia wnioskodawczyni były rzetelne, sporządzone zgodnie z wymaganiami fachowości i niezbędną wiedzą w oparciu o dokumentację lekarską, wywiad i szczegółowe badanie wnioskodawczyni. Wynikające z nich wnioski były logicznie i prawidłowo uzasadnione, nadto nie zawierały braków i wyjaśniały wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. W związku z tym brak było podstaw, aby powielać dowody w sprawie w sytuacji, gdy dostrzeżone uchybienia w opiniach dotychczas wydanych nie były na tyle istotne, aby mogły mieć wpływ na zmianę wniosków orzeczniczych. W tej sytuacji powyższy wniosek należało oddalić.

Nie zasługiwał również na uwzględnienie wniosków o dopuszczenie dowodu z zeznań wnioskodawczyni oraz świadków P. T., M. K. i B. B. na okoliczność stanu zdrowia fizycznego i psychicznego Powódki oraz konieczności korzystania przez nią z pomocy innych osób w codziennej egzystencji.

W przekonaniu Sądu Okręgowego wskazane dowody - wbrew stanowisku apelanta - waloru istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w rzeczywistości nie posiadają. Co znamienne, zgodnie z treścią art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 t.j.) do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Tym samym celem zaliczenia wnioskodawczyni do konkretnego stopnia niepełnosprawności (w tym wypadku umiarkowanego), niezbędne jest między innymi obiektywne stwierdzenie wymogu - konieczności zapewnienia czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych, nie zaś samego faktu udzielenia tego typu wsparcia. Wykazaniu przesłanki wspomnianej „konieczności” bezsprzecznie może służyć tylko i wyłącznie dowód z opinii biegłego specjalisty posiadającego stosowne wiadomości specjalne w tym zakresie i dającego rękojmię należytego wykonania czynności biegłego, nie zaś opinia osób bliskich wnioskodawczyni co do jej niesamodzielnego funkcjonowania. Podnieść należy, iż wsparcie osobie niepełnosprawnej może być udzielane nawet wtedy, gdy wymóg taki - obiektywnie z uwagi na uwarunkowania medyczne (oceniane przez specjalistów) - nie istnieje. Dlatego relacji świadków w przedmiocie stanu zdrowia wnioskodawczyni oraz zapewniania jej pomocy z uwagi na niezdolność do pracy pełnienia ról społecznych żadną miarą nie sposób uznać za podstawę faktyczną orzeczenia w sprawie. Z tych też względów przedmiotowy wniosek należało oddalić, jako nieprzydatny dla ustalenia okoliczności prawnie doniosłych.



Tożsame konkluzje odnieść należy do wniosku strony powodowej o przeprowadzenie dowodu z zeznań wnioskodawczyni. Ewentualne zeznania wnioskodawczyni w kwestii faktycznego udzielania jej wsparcia przez osoby trzecie w codziennej egzystencji nie są miarodajne dla rozstrzygnięcia. Wnioskodawczyni może przedstawić jedynie własną subiektywną ocenę stanu zdrowia co do konieczności zapewnienia wsparcia przez osoby trzecie w codziennej egzystencji - nie oznacza, że ocena ta może stanowić dowód w sprawie. Bezwzględnie bowiem – co już podnoszono - w sprawach wymagających wiedzy specjalnej, a za taką niewątpliwie uznać należy ocenę obiektywnej konieczności – wymogu udzielenia konkretnego wsparcia osobie niepełnosprawnej, niezbędna jest ocena biegłego specjalisty. Tym samym przeprowadzenie wskazanego dowodu nie mogło prowadzić do spodziewanych przez stronę powodową skutków procesowych.

Nie zasługiwał na uwzględnienie także wniosek o przeprowadzenie dowodu z dokumentów w postaci zaświadczenia ZUS na okoliczność starania się przez Powódkę o skierowanie do sanatorium oraz poprzedniego orzeczenia o niepełnosprawności Powódki na okoliczność posiadania przez nią umiarkowanego stopnia niepełnosprawności w poprzednich latach.

Wskazane dokumenty nie miały znaczenia dla rozpoznania niniejszej sprawy. Zaświadczenie ZUS informuje jedynie o fakcie starania się przez wnioskodawczynię uzyskania skierowania na leczenie sanatoryjne. Nie potwierdza w żadnym wypadku jaki jest stan zdrowia wnioskodawczyni zwłaszcza w kontekście stopnia niepełnosprawności. Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia pozostawała również okoliczność, że wnioskodawczyni w przeszłości została zaliczona do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Zauważyć należy, że kontrolna rola sądu musi korespondować z zakresem rozstrzygnięcia dokonanego w decyzji administracyjnej. Organ rentowy dokonując rozstrzygnięcia odnosi się do aktualnego stanu prawnego oraz bierze pod uwagę znany stan faktyczny i dowodowy. Wskazane okoliczności identyfikują decyzję organu rentowego. Rola kontrolna sądu koncentruje się na ocenie stanu rzeczy stanowiącej podstawę wydanej wcześniej decyzji. Jednocześnie należy podkreślić, że postępowanie przed sądem ma charakter rozpoznawczy./tak wyrok SA w Białymstoku z dnia 31 marca 2015 roku , III AUa 1490/14, Lex nr 1665760/. Zatem istotny jest stan zdrowia wnioskodawczyni istniejący w dniu wydania spornego orzeczenia. Stan zdrowia jest procesem dynamicznym, w przeszłości w istocie wnioskodawczyni mogła mieć bardziej nasilone dolegliwości, które jednak, zgodnie z ustaleniem biegłych aktualnie nie dają podstaw do ustalenia znacznego stopnia niepełnosprawności. A co za tym idzie nie było możliwe posiłkowanie się wspomnianym orzeczeniem – gdyż obecnie biegli byli zobowiązani ocenić aktualny stan zdrowia. Z tych też względów brak było podstaw do zaliczenia wskazanego dokumentu w poczet dowodów.

Reasumując, żaden z zarzutów apelacyjnych dotyczących zarówno naruszenia prawa procesowego - art. 233 § 1 k.p.c. poprzez uchybienia w zakresie przeprowadzonego postępowania dowodowego i oceny dowodów, jak i naruszenia prawa materialnego - art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz § 30 w zw. § 32 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, przez brak ustalenia umiarkowanego stopnia niepełnosprawności wnioskodawczyni, nie jest uzasadniony.

Wyrok Sądu Rejonowego w pełni zatem odpowiada prawu.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację, jako bezzasadną.

O zwrocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej stronie z urzędu za drugą instancję orzeczono zgodnie z § 16 ust 1 pkt 1 w zw. § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. 2015 roku, poz.1805), uwzględniając podatek VAT.

Przewodnicząca: Sędziowie:

E.W.